

KONU EŞ YÜKSELTİ EĞRİLERİ İLE ÇİZİLMİŞ HARİTALARDA YER ŞEKİLLERİ GÖSTERİMİ

RENKLENDİRME - KABARTMA YONTEMLERİ

Haritalarda yeryüzü şekillerini göstermek için zaman içerisinde farklı yöntem ve tekniklerden faydalanılmıştır. izohips, yer şekillerini göstermek için yaygın şekilde kullanılan yöntemlerden biridir. izohipslerden oluşan haritalara **izohips** veya **topoğrafya haritası**

adı verilir.

İZOHİPSLERİN TEMEL ÖZELLİKLERİ VE İZOHİPS HARİTALARINDA ANA YER ŞEKİLLERİNİN GÖSTERİMLERİ:

1. iç içe kapalı eğriler şeklindedir.
2. Aynı eğri üzerindeki bütün noktalarda yükseklik aynıdır.
3. Yükseltisi az olan bir izohips, kendisinden daha yüksek olan izohipslerin etrafını çevreler.
4. Tepeler kapalı eğriler şeklinde olup gerekli görülürse doruklar nokta şeklinde gösterilir(Görsel:4}.
5. izohipslerin seyrek geçtiği yerlerin eğimi azdır (Görsel:5}.
6. Sık geçtikleri yerler dik yamaçları gösterir (Görsel:6}.
7. Deniz kıyısı daima (0) sıfır metredir.

Görsel: (4) oruk noktası Görsel: (5) Az eğimli arazi

Harita: Yer şekillerinin izohips haritalarında gösterimi.

ren yerlere **sırt** denir. Bir sırtın iki tarafında eğrilerin değeri aynıdır. (Görsel:8}.

Görsel 1.24: (6} Dik yamaçlar Görsel: (8} Sırt

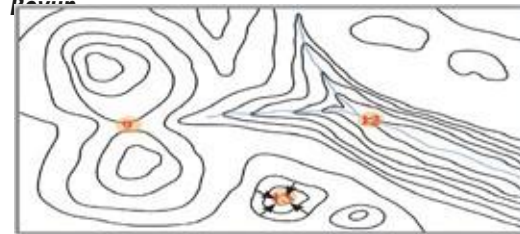
Boyun: iki tepe arasında yüksekliğin en az olduğu yerlerdir (Görsel:9}.

10. Bir haritada ardışık izohipsler arasındaki yükselti farkı her yerde aynıdır. Buna **eş aralık** (eküidistans} adı verilir.

11. izohipsler asla birbirini kesmez.
12. Eş yükselti eğrileri akarsu vadilerinde "V" şeklini alır (Görsel:12}. "V"nin sivri ucu kaynak yönünü gösterir ve sivri ucuna doğru yükseklik artar.

Görsel: (9} Boyun Görsel: (12} Vadi

Hari ita: Yer şekillerinin izohips haritalarında gösterimi

13. Çanaklar, kapalı eğriler şeklinde gösterilir (Görsel:13}. Çanaklarda yükseltinin azaldığı yöne doğru ok çizilir.

14. **Plato:** Akarsular tarafından derin vadilerle yarılmış etrafına göre yüksekte kalan

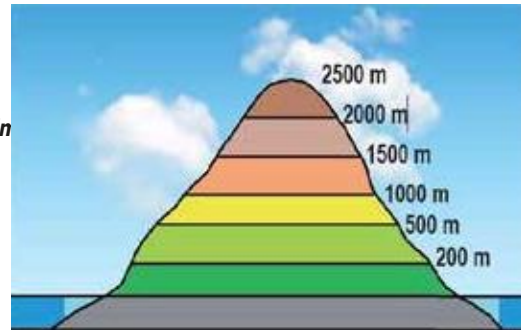
Görsel: (13} Çanak Görsel: (14} Plato

KABARTMA YONTEMİ

Bu yöntemle çizilen haritalarda yatay ve dikey olmak üzere iki farklı ölçek bulunur. Yeryüzü şekillerinin anlaşılmasında üç boyutlu görsellik sunar (Harita 1.8}. Ancak kabartma haritalar yapım maliyetlerinin fazla ve taşınmasının zor olması nedeniyle yaygınlaşmamıştır.

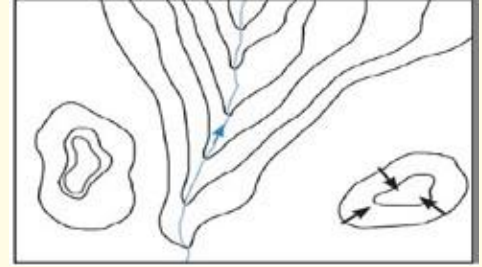
RENKLENDİRME YONTEMİ

Yükselti basamakları renk tonları ile gösterilir (Şekil 1.27}. Yükselti ile birlikte denizlerin derinlikleri de gösterilebilir. Genel olarak denizlerde derinlik arttıkça mavinin tonu koyulaşır. Yeryüzünde yükseltisi deniz seviyesine yakın yerler yeşil ile gösterilirken yükseklik arttıkça önce açık yeşil kullanılır daha sonra sarı, turuncu ve kahverengi tercih edilir. Yükseklik arttıkça kahverenginin tonu koyulaşır. Haritada kullanılan renklerin sembolize ettiği yükselti basamakları, harita lejantında mutlaka verilmelidir.

SORULAR

SORU 1:
Aşağıdaki haritalardan hangisi izohips haritasında gösterilen yer şekillerinden biri değildir?

- A} Tepe B} Yamaç C} Çanak
D} Vadi E} Boyun

Cevap: E

SORU 2:

Türkiye'nin fiziki haritası incelendiğinde Ka-Dirli Ovası ile Pasinler Ovası'nın farklı renkte olduğu görülür.

Bu durum, iki ovanın hangi bakımdan farklı olmasıyla ilgilidir?

- A} Yükselti B} Toprak türü C} Bitki örtüsü
D} Jeolojik yapı E} Yağış miktarı

Cevap: A

SORU 3:

Eş yükselti eğrilerinin bir yamaçta eğimin azaldığı yöne doğru yapmış olduğu buklümlere adı verilir.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan alana aşağıdaki seçeneklerden hangisi uygundur?

- A} Sırt B} Boyun C} Haliç
D} Plato E} Kapalı

Cevap: A

SORU 4:

Aşağıda belirtilen yer şekillerinden hangileri hiçbir zaman haritalarda yan yana görülmez?

- A} Tepe-Sırt B} Haliç-Delta
C} Çanak-Sırt D} Vadi-Tepe E} Boyun-Tepe

Cevap: B

8. iki akarsu vadisini birbirinden ayıran ve birbirine ters yönde eğimli yüzeyleri birleştiren

düzlüklerdir Görsel: 14}.

15. Birbirini çevrelemeyen komşu iki eğri- nin yüksekliği aynıdır.

Şekil: Renklendirme yönteminde yükselti değişikçe kullanılan renk de değişikir.